

Socialdemokraternas manifest i kyrkovalet 2009

med bakgrundstexter

Din röst avgör den 20 september 2009!

Kyrkovalet är din demokratiska möjlighet att påverka vilka vägval som Svenska kyrkan ska göra de kommande fyra åren. För att du ska kunna bedöma vilka kandidater du sympatiserar med finns det olika nomineringsgrupper att välja mellan. Socialdemokraterna vill bidra med kunskap, engagemang och framtidstro i Svenska kyrkan.

Kanske tillhör du dem som gärna går i kyrkan på söndagar? Kanske tillhör du dem som hellre går i skogen och får en andlig upplevelse där, men som tycker det är viktigt att kyrkan finns? Kanske ber du "Gud som haver barnen kär" innan du ska somna och uppskattar att din familj kan döpa sina barn i kyrkan? Kanske vill du en gång i tiden kunna begravas i kyrkan?

Kanske har du reflekterat över att Svenska kyrkan är en viktig resurs i många människors liv? Kanske tycker du att det är viktigt med folkligt deltagande och inser att en allmännyttig verksamhet blir bättre om förtroendevalda bidrar med kunskap om vad folk tror och längtar efter? Kanske har du tröttnat på allt politikerförakt och vill stå upp för demokratin?

Vi lever i en tid då individualismen sätter sin prägel på oss alla. I synnerhet för många unga känns det främmande att blint inordna sig i ett färdigt tankemönster. Samtidigt växer längtan efter sammanhang en gemenskap som sträcker sig utanför den lilla grupp som vi tillhör till vardags och som kanske också sträcker sig över generationsgränserna.

Socialdemokraterna är en folkrörelse som vill bidra till ett välfärdssamhälle för alla. Svenska kyrkan är en del av detta samhälle. Sedan decennier tillbaka bedriver vårt parti ett engagerat arbete för att stödja utvecklingen av en öppen och demokratisk folkkyrka som är tillgänglig för alla som vill. I år ställer omkring 10 000 socialdemokrater upp som kandidater.

I din hand håller du Socialdemokraternas manifest i kyrkovalet. Partistyrelsen har fastställt de tolv huvudpunkterna med vardera tre underpunkter. Bakgrundstexterna är författade i samråd med den socialdemokratiska kyrkomötesgruppens styrelse.

Stockholm den 1 juni 2009

Olle Burell
Kyrkomötesgruppens ordförande

Socialdemokraternas manifest i kyrkovalet 2009

1. Prioritera dop, konfirmation, vigslar och begravningar!
2. Välkomna samkönade par att gifta sig i Svenska kyrkan!
3. Håll Sveriges alla kyrkor öppna och välvårdade!
4. Gör Svenska kyrkan till en jämställd mönsterarbetsplats!
5. Bidra till utvecklingen av ett mångreligiöst samhälle!
6. Bekämpa klassklyftor inom Svenska kyrkan!
7. Höj rösten för internationell solidaritet och rättvisa!
8. Hitta alternativ till att lägga ned dagens församlingar!
9. Bygg kyrkans sociala arbete på hjälp till självhjälp!
10. Sätt barnen, ungdomarna och deras föräldrar i centrum!
11. Gör Svenska kyrkan till ett forum för ideellt arbete!
12. Gå före i kampen för Skapelsens överlevnad!

1. Prioritera dop, konfirmation, vigslar och begravningar!

Runt om i Sverige erbjuder den öppna folkkyrkan rum och riter när familj och vänner samlas för att välkomna en ny människa till världen och för att stödja ungdomars steg in i vuxenlivet. I kyrkan samlas vi för att dela dagen då två människor som älskar varandra befäster sitt kärleksförbund eller för att ta farväl av en vän som har lämnat jordelivet.

Varje år döps över 60 procent av alla nyfödda och närmare 40 000 ungdomar konfirmerar sig. Nästan hälften av alla vigslar och över 80 procent av alla begravningar sker enligt Svenska kyrkans ordning. De kyrkliga handlingarna* är Svenska kyrkans i särklass största och viktigaste kontaktyta gentemot sina egna medlemmar och Sveriges befolkning i övrigt.

De allra flesta som möter Svenska kyrkan vittnar om gott bemötande och hög kvalitet. Men ändå händer det då och då att anhöriga blir så besvikna på hur ett dop eller en begravning genomförs att de faktiskt går ur kyrkan. Kanske har kyrkopolitikerna inte avsatt tillräckligt med resurser? Kanske betraktas det inte som lika fint att vara begravningspräst som högmässopräst?

Sverige befinner sig i en djup lågkonjunktur med massarbetslöshet och växande sociala problem till följd. Just i detta läge när Svenska kyrkan behövs som mest är resurserna som minst. Att som förtroendevald behöva prioritera mellan olika verksamheter som alla är angelägna är smärtsamt men nödvändigt. Vi socialdemokrater är beredda att ta på oss den uppgiften än en gång.

Socialdemokraternas krav inför kyrkovalet 2009:

- > Förening goda kyrkliga traditioner med människors egna önskemål.
- > Respektera vars och ens livssituation och relation till kyrkan.
- > Utforma system för att kvalitetssäkra alla kyrkliga högtider.

** De kyrkliga handlingarna är ett samlingsbegrepp för dop, konfirmation, vigsel och begravning.*

2. Välkomna samkönade par att gifta sig i Svenska kyrkan!

Det är en vacker tradition i Sverige att man kan gifta sig i kyrkan, på samma sätt som man har frihet att välja att gifta sig i rådhuset. Vigselceremoniers utformning skiftar stort till sin karaktär utifrån respektive brudpars önskemål och kulturella bakgrund, men de äktenskap som blir resultatet är helt jämbördiga med varandra i juridisk mening.

Vi som lever i dag har förmånen att kunna ta ytterligare ett steg på vägen mot ett samhälle som i praktiken lever upp till visionen om alla människors lika värde, rätt och ansvar. Från och med 1 maj 2009 gör svensk lag inte längre skillnad på par av samma kön och par av olika kön. Sveriges riksdag har alltså beslutat att äktenskapet ska vara könsneutralt.

Nu är det upp till Svenska kyrkan att tacka ja eller tacka nej till statens erbjudande om att viga även samkönade par. Socialdemokraternas linje är sedan länge klar och tydlig; självklart ska rätten till kyrkbröllop gälla lika för alla. När kyrkomötet ska fatta beslut i oktober 2009, hoppas vi att tillräckligt många av de borgerliga ledamöterna har anslutit sig till S-linjen.

”Gud är kärlek!” Genom Svenska kyrkans mod att gå före, kan hoppets stjärna lysa för alla de kvinnor och män som runt om i världen kämpar mot omgivningens, och tyvärr ofta sina religiösa ledares, fördömanden. Vår tolkning av kärleksbudskapet gör att fler unga människor kan sätta sina värderingar i relation till den kristna kyrkan, både i Sverige och utomlands.

Socialdemokraternas krav inför kyrkovalet 2009:

- > Låt begreppet äktenskap omfatta såväl samkönade som särkönade par.
- > Garantera allas rätt till kyrklig vigsel i den egna hemförsamlingen.
- > Utbilda alla anställda och förtroendevalda i HBT-bemötande*.

** HBT är ett samlingsbegrepp för homosexuella, bisexuella och transsexuella personer.*

3. Håll Sveriges alla kyrkor öppna och välvårdade!

Sveriges kyrkor med sina välvårdade interiörer och kyrkogårdar är en av världens största samlade kulturskatter. Sammanlagt finns det närmare 3 400 kyrkobyggnader, kapell och bönhus i Svenska kyrkans ägo. Därmed är de öppna och tillgängliga för hela befolkningen, då folkkyrkan aldrig skulle kräva något medlemskort för att ta del av dessa unika miljöer.

Många av de vackraste kyrkorna ligger i trakter där det inte längre bor så många människor permanent. Andra kyrkor ligger i trakter där det bor många människor, men där en minoritet av dessa tillhör Svenska kyrkan. Genom den så kallade kyrkoantikvariska ersättningen bidrar staten till att församlingarna ändå har råd att genomföra vissa större upprustningar.

Den avgjort största delen av alla insatser som krävs för att koppartak inte ska börja läcka in och putsen falla ner betalas dock av Svenska kyrkans egna medlemmar. Det innebär att varje medlemsutträde innebär ett hot mot möjligheten att hålla kyrkorna välvårdade och dessutom fyllda med bra verksamhet. Och vi vet ju alla vad som händer med hus som står tomma.

Insikten om att så många som möjligt behöver bidra solidariskt till vården av våra kyrkor är ett starkt skäl för mångas medlemskap i Svenska kyrkan. En del församlingar arbetar aktivt för att bredda invånarnas och föreningslivets engagemang för hembygdens kyrka. Sådana goda exempel vill vi sprida i hela Sverige genom S-märkta kyrkopolitiker.

Socialdemokraternas krav inför kyrkovalet 2009:

- > Markera att kyrkorna är hela folkets – och därmed också statens – angelägenhet.
- > Framhåll att varje medlemsutträde ökar risken för att kyrkorna ska förfalla.
- > Utveckla nya former av lokalt engagemang för hembygdens kyrka.

4. Gör Svenska kyrkan till en jämställd mönsterarbetsplats!

Få andra organisationer kan mäta sig med Svenska kyrkan när det gäller att vara närvarande med anställd personal i hela landet. Även på orter där både kommunalsbiblioteket, Posten och Konsum har stängt för gott, finns det kyrkvaktmästare som vårdar våra anhörigas gravar, präster som döper, viger, begraver och firar mässa samt duktiga musiker som spelar därtill.

Alla medarbetare har rätt att kräva en arbetsmiljö som uppfyller moderna krav. Att många av Svenska kyrkans lokala enheter är så små innebär tyvärr att arbetsgivarkompetensen ibland är bristfällig. Socialdemokraternas erfarenhet av att utveckla offentlig verksamhet i samverkan med medarbetarna och deras fack är en av de saker som vi vill bidra med i kyrkan..

Jämfört med många andra länder har Sverige kommit långt när det gäller jämställdhet, men ännu kvarstår skrämmande skillnader mellan kvinnors och mäns förutsättningar i arbetslivet. Att bryta mansdominansen inom Svenska kyrkan går för långsamt. Ännu är kvinnornas andel bland biskopar, kyrkoherdar, domkyrkoorganister och andra höga poster låg.

I fjol firade vi 50-årsjubiléet av att kvinnor och män fick samma rätt att verka som präster i Svenska kyrkan. Socialdemokraterna var en drivande kraft bakom detta historiska beslut när det begav sig. Och därför tar vi också på oss den obekväma uppgiften att inte blunda för de problem som lever kvar på vissa håll inom Svenska kyrkan utan vidta åtgärder.

Socialdemokraternas krav inför kyrkovalet 2009:

- > Förstärk arbetsmiljöarbetet tillsammans med medarbetare och fackliga organisationer.
- > Främja kvinnors utbildning till ledare på Svenska kyrkans alla nivåer.
- > Sätt stopp för all nyrekrytering av kvinnoprästmotståndare.

5. Bidra till utvecklingen av ett mångreligiöst samhälle!

Sverige brukar beskrivas som världens mest sekulariserade land. Det kan säkert stämma, om man med det menar att svensk lag ger full frihet åt den som vill slippa tillhöra ett trossamfund eller att skolväsendet är religionsneutralt. Men om man med sekularisering menar att de flesta människor inte har någon kontakt med religiösa traditioner, stämmer det nog knappast.

Nästan 70 procent av Sveriges befolkning tillhör Svenska kyrkan och kring 40 000 av alla 15-åringar deltar i konfirmationsundervisning. Fler samlas till gudstjänst i Svenska kyrkan än som går på bio under ett år. Vid det senaste kyrkovalet 2005 gjorde 700 000 personer en aktiv demokratisk insats för att utse förtroendevalda i Sveriges alla församlingar.

Socialdemokraternas kyrkopolitiska engagemang är en del av partiets helhetssyn, vilket inte minst inkluderar vår strävan efter ett solidariskt samhälle som präglas av religionsfrihet, tolerans och medmänsklighet. Vi får aldrig låta de krafter ta över som vill kidnappa Svenska kyrkan och den kristna tron i sina försök att hävda att Sverige bara är till för ljushåriga lutheraner.

I samband med både gudstjänster, konserter, bröllop och begravningar sker ständigt möten mellan människor som förhåller sig olika till tro och tradition. I ett mångkulturellt och därmed mångreligiöst Sverige – men även i en globaliserad värld där vi reser mer än någonsin – har Svenska kyrkan viktig religionskompetens att förmedla till människor i alla åldrar.

Socialdemokraternas krav inför kyrkovalet 2009:

- > Sprid kunskap om Svenska kyrkan som öppen och demokratisk folkkyrka.
- > Skapa mötesplatser för människor med skiftande religiös bakgrund.
- > Var aktiv i kampen mot rasism, antisemitism och islamofobi.

6. Bekämpa klassklyftor inom Svenska kyrkan!

”Kyrkan mitt i byn” är en fin bild av en församlings ambition att utstråla närvaro, öppenhet och hopp oavsett om den finns i storstaden eller på landsbygden. Vi socialdemokrater vill bidra till att Svenska kyrkan inte förvandlas till ett reservat för den övre medelklassen. Den öppna och demokratiska folkkyrkan ska återspegla hela det samhälle som vi lever i.

För att motverka klassklyftor krävs medvetenhet när församlingsverksamheten utformas. En hundralapp i deltagaravgift är felräkningspengar för en familj, men skillnaden mellan att dricka mjölk eller vatten i slutet av månaden för en annan. Framför allt inom barnverksamhet och konfirmationsundervisning måste målet vara att ha låga eller inga avgifter.

Kommersialismen präglar vårt samhälle starkt och det påverkar även kyrkan i form av allt mer påkostade högtider, eller rättare sagt inramningar. Få glättade bröllopsmagasin talar om att en vacker vigsel i princip inte behöver kosta en krona extra. Få begravningsentreprenörer upplyser om att familjen kan ordna kaffet till självkostnadspris i församlingshemmet.

Den traditionella gudstjänsten varje söndag är en omistlig del av kristen tro och Svenska kyrkans identitet. Detta levande kulturarv ska vi utveckla. Samtidigt visar erfarenheten att det är viktigt att satsa på både kompletterande gudstjänster, konserter och annan öppen verksamhet. Det är också viktigt att alla församlingar har medarbetare med skiftanden social bakgrund.

Socialdemokraternas krav inför kyrkovalet 2009:

- > Välj verksamhetsformer som inte utestänger grupper med svag ekonomi.
- > Stoppa den växande kommersialiseringen av livets stora högtider.
- > Bredda utbudet av gudstjänster, konserter och annan kultur.

7. Höj rösten för internationell solidaritet och rättvisa!

Svenska kyrkans internationella arbete är en viktig del av folkkyrkans identitet och svarar för en stor andel av Sveriges bistånd via svenska folkrörelser. Förtroendet för Svenska kyrkan som samarbetspartner är stort, vilket inte minst hänger ihop med dess grundläggande strävan att utveckla en så jämlik och ömsesidig relation som möjligt. Solidaritet med andra ord.

Vår verklighet i Sverige ser mycket annorlunda ut i jämförelse med många samarbetsländer, inte bara ekonomiskt utan också värderingsmässigt. När Svenska kyrkan står på tröskeln till att välkomna homosexuella att gifta sig i kyrkan, är det i till exempel Afrika helt otänkbart att acceptera att två män eller två kvinnor lever tillsammans överhuvudtaget.

Svenska kyrkans svar på den situationen kan inte vara att bryta kontakten med alla kyrkor som inte tycker som vi, utan att hålla dialogen levande. Detta långsiktiga relationsbyggande är det bästa sättet att arbeta för mänskliga rättigheter, vilka inbegriper både jämställdhet, sexuellt likaberättigande och alla människors rätt att utöva sin tro, kristen eller ej.

Att reagera mot orättvisor och förtryck är en skyldighet, oavsett vad regeringar råkar ha för färg. När andra kristna kyrkor försöker stoppa användning av kondom i länder som lider av hiv och aids måste Svenska kyrkan tala klarspråk. När människors rättigheter kränks och folkrätten sätts ur spel, ska Svenska kyrkans utsända slå larm och vi här hemma agera.

Socialdemokraternas krav inför kyrkovalet 2009:

- > Stöd systerkyrkor som kämpar för mänskliga rättigheter och religiös tolerans.
- > Bedriv påverkansarbete mot krafter som hindrar effektiv hiv-bekämpning.
- > Reagera mot muren på palestinsk mark och andra brott mot folkrätten.

8. Hitta alternativ till att lägga ned dagens församlingar!

När de flesta av Sveriges kyrkor byggdes bodde en stor del av befolkningen på landsbygden. Så är det inte längre, utan istället är det storstäderna som växer. För Svenska kyrkan innebär denna förändring att många församlingar blir mindre och mindre sett till antalet medlemmar, medan behovet av att upprätthålla grundservice och byggnadsvård förblir stort.

För många människor är känslan av samhörighet med Svenska kyrkan starkt kopplad till den egna kyrkan och församlingen – förr i tiden kallad socken. För att bevara detta värde, behöver det utvecklas en lokal nivå som kan bestå av en eller flera församlingar, men som ger samma ekonomiska och administrativa fördelar och som kan förändras med tiden.

Svenska kyrkans interna utjämningsystem är helt nödvändigt för att många församlingar i glesbygd eller storstädernas förorter ska överleva. Och precis som när det gäller det statliga systemet för omfördelning mellan fattiga och rika kommuner, är det vi socialdemokrater som får försvara solidaritetens principer mot dem som bara ser till egen vinning.

Förutom att utveckla en lokal nivå som förhindrar att gamla församlingsnamn raderas från kartan, är det viktigt att utveckla formerna för samverkan inom Svenska kyrkan. Sedan ett tiotal år pågår sådana försök runtom i Sverige och det finns redan många lärdomar att dra. Socialdemokraterna arbetar aktivt för att sprida goda exempel mellan olika stift.

Socialdemokraternas krav inför kyrkovalet 2009:

- > Utveckla en lokal nivå som möjliggör bevarande av den lokala samhörigheten.
- > Slå vakt om Svenska kyrkans interna, solidariska utjämningsystem.
- > Uppmuntra och underlätta samverkan på lokal och regional nivå.

9. Bygg kyrkans sociala arbete på hjälp till självhjälp!

”Bär varandras bördor!” Ända sedan den kristna kyrkan föddes för två tusen år sedan har församlingsmedlemmarnas omsorg om varandra gått som en röd tråd genom historien. Denna tjänst åt medmänniskan, på kyrkligt språk kallad diakoni, ligger till grund för många länders sjukvårdssystem. I Sverige har den utvecklats till ett välfärdssamhälle för alla.

År 2009, då kommunerna och landstingen ansvarar för den omsorg och sjukvård som vi alla har rätt till, är kyrkans roll en annan. Framför allt handlar det om att en församling har unika förutsättningar att möta vissa mänskliga behov. Många efterfrågar gudstjänstgemenskap, men också sorgegrupper och andra former av hjälp till självhjälp.

För en öppen folkkyrka som Svenska kyrkan är det viktigt att människor upplever att dörren är vid och trösklarna är låga, det vill säga att det är lätt att komma in i verksamheten. Men i den tid vi lever är det kanske viktigare än någonsin att de lokala församlingarna också kommer ut med sin verksamhet till sammanhang där människor finns till vardags.

Kunskaps- och konsumtionssamhället ställer stora krav och det är lätt att få prestationsångest och mindervärdeskomplex. Kyrkan erbjuder en motvikt till detta med sitt budskap om att var och en av oss duger precis som vi är. Här har Svenska kyrkan en uppgift bland unga vuxna och föräldrar som kämpar för att få yrkesliv och familjeliv att gå ihop.

Socialdemokraternas krav inför kyrkovalet 2009:

- > Ta fasta på kyrkans erfarenhet av att återupprätta människors värdighet.
- > Satsa på utåtriktade och uppsökande verksamheter inom diakonin.
- > Skapa platser där människor finner ro och kan växa tillsammans.

10. Sätt barnen, ungdomarna och deras föräldrar i centrum!

Högsta prioritet måste vara att Svenska kyrkan kan vara en resurs för samtliga förskolor och skolor, med utgångspunkt från deras önskemål och förutsättningar. Det kan handla om att bjuda in till kyrkvisningar eller att församlingen ställer upp med resurspersoner vid särskilda tillfällen. Socialdemokraterna vill inte att Svenska kyrkan startar friskolor.

Svenska kyrkans egen barnverksamhet är mycket uppskattad av föräldrar runt om i Sverige. Under ett år görs cirka 900 000 besök av barn i olika åldrar, ofta tillsammans med mamma eller pappa, mormor eller farfar. I många församlingar spelar musiken en central roll. Att satsa på barnkörer och ungdomskörer är en av de bästa investeringar man kan göra.

Förra året konfirmerades cirka 40 000 av alla svenska 15-åringar, vilket är fina siffror, men sett till hela åldersgruppen motsvarar detta dessvärre inte mer än 35 procent. En av Svenska kyrkans allra största framtidsutmaningar är att skapa en förtroendefull och varaktig relation till alla barn och ungdomar. Att höja konfirmationsfrekvensen är av stor betydelse.

Svenska kyrkans öppna och demokratiska grundkaraktär gör att familjer med skiftande bakgrund känner sig välkomna och respekterade. Den gamla traditionen med jul- och sommaravslutningar i kyrkan värdesätts av många. Genom att samverka med företrädare för olika religioner går det att utforma fina ceremonier där alla barn och ungdomar känner sig hemma.

Socialdemokraternas krav inför kyrkovalet 2009:

- > Erbjud Svenska kyrkan som resurs för den allmänna förskolan och skolan.
- > Låt barnverksamheten präglas av öppenhet och demokratisk fostran.
- > Satsa på verksamhet som bygger broar från dop till konfirmation.

11. Gör Svenska kyrkan till ett forum för ideellt arbete!

Svenska kyrkan är Sveriges i särklass största enskilda organisation med omkring sju miljoner medlemmar i alla åldrar. Att betala sin kyrkoavgift år efter år, är i sig en viktig insats för den ideella sektorn i vårt land. Att ställa upp som förtroendevald eller frivillig medarbetare är att ta ytterligare ett steg för att bidra till en verksamhet som kommer många till glädje.

Med sitt rikstäckande, finmaskiga nät över hela Sverige har folkkyrkan unika förutsättningar att utvecklas till ett forum för ideellt arbete. Dels handlar det om att fortsätta satsningen på kyrkans eget arbete bland unga och gamla. Dels kan församlingarna ta på sig en samordnande roll lokalt, för att binda samman frivilligverksamhet där många föreningar ingår.

Vårt samhälle befinner sig i ett skede, då stora skaror av fyrtilialister går i pension. Bland dessa återfinns yrkeskompetens inom vitt skilda områden. Många skulle säkert ställa upp som klassmorfar eller klassmormor i församlingens regi. Eller varför inte starta läxläsningshjälp för tioåringar eller stödja invandrare som håller på att lära sig svenska?

Efter några decennier då kommunerna, landstingen och staten lyckades klara det mesta helt på egen hand, inser de flesta att även andra krafter i samhället behövs. Valfärd är mycket mer än våra lagstadgade rättigheter inom vård och omsorg. Och det är mer än vad skatten räcker till. Svenska kyrkan bidrar till att göra Sverige mer solidariskt och medmänskligt.

Socialdemokraternas krav inför kyrkovalet 2009:

- > Ge professionellt stöd till människor som vill göra en meningsfull insats.
- > Utveckla arbetsformer som lockar 40-talisterna att engagera sig kyrkligt.
- > Stärk samarbetet med andra folkrörelser och den offentliga sektorn.

12. Gå före i kampen för skapelsens överlevnad!

Med rätta talar alla om klimatet. Ingen annan fråga är i dagsläget av större betydelse för jordens och mänsklighetens överlevnad. Som en del av den världsvida kyrkan har Svenska kyrkan möjlighet att bidra till folkbildning och opinionsbildning både här hemma och i utvecklingsländer. Omsorgen om miljön förenar dessutom olika religioner.

För att vara trovärdig i förhållande till sina egna medlemmar och till partners inom det internationella utvecklingssamarbetet måste Svenska kyrkan sopa rent framför egen dörr. Att värma upp Sveriges alla kyrkor, församlingshem och prästgårdar kräver mycket energi och därmed finns det stora effektiviseringar att göra. De investeringarna måste göras nu.

Det är människan som har getts förtroendet att förvalta skapelsen – den jord som vi själva, alla djur och alla växter lever på. Att vara människa år 2009 innebär sannolikt ett större ansvar än det gjorde att vara människa år 1609, åtminstone sett till vilken skada en enskild individ kan orsaka klimatet eller vår natur. Det kan kyrkan hjälpa oss att besinna.

Men skapelsen handlar inte bara om naturen, utan även om den mänskliga kulturen. Vilket samhälle är det som vi skapar tillsammans, socialt, ekonomiskt och politiskt? Kanske är det inte bara jorden som är överhettad utan även många av oss människor. Även det kan kyrkan hjälpa oss att besinna och göra någonting åt. Vi kan kalla det andlig välfärd.

Socialdemokraternas krav inför kyrkovalet 2009:

- > Var aktiv i det internationella, ekumeniska arbetet för hållbar utveckling.
- > Investera i hållbar energianvändning i kyrkans lokaler och verksamhet
- > Framhåll vars och ens personliga ansvar för skapelsens överlevnad.